

وضعیت کشاورزی و غذا سرمایه گذاری در کشاورزی برای آینده بهتر

▪ سید حسن حسینی خشت مسجدی، دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی
▪ ایرج ملک محمدی، استاد دانشگاه تهران

اشاره

سران کشورها و دولت‌ها و نمایندگان سطح بالای کشورها و سازمان‌ها در کنفرانس سازمان ملل در خصوص توسعه پایدار (ریو ۲۰) در ژوئن ۲۰۱۲ گرد هم آمدند. در اعلامیه مشترک پایانی کنفرانس به اطمینان از ارتقای اقتصادی، اجتماعی و محیطی آینده پایدار سیاره ما و برای نسل‌های حاضر و آینده متعهد شدند. کشاورزی و ریشه‌کنی گرسنگی، به عنوان یک اولویت‌های بین‌المللی در جای درست خود قرار گرفته است. در طول اجتماع ریو+۲۰۱۲، دبیر کل سازمان ملل متحد بان کی مون با اعلام خطر گرسنگی صفر (مطلق)، خواستار پایان دادن به گرسنگی در جهان شدند. بعلاوه، گزارش غذا و کشاورزی و سرمایه‌گذاری در کشاورزی برای آینده‌ای بهتر باعث می‌شود که افزایش سطح و کیفیت سرمایه‌گذاری در کشاورزی محور دستیابی به این اهداف است. آن همچنین استدلال می‌کند که ما نیاز به تغییر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی داریم. سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی یکی از موثرترین راه‌های افزایش بهره‌وری در کشاورزی، کاهش فقر و افزایش پایداری محیط زیست می‌باشد.

مقدمه

در تمام سطوح و شرکاء توسعه از طریق مسیرهای سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی نسبت به فعالیت‌هایی که منجر به بازده بالاتر برای جامعه می‌شود. تمام سرمایه‌گذاران کشاورزی و کسب و کار روستایی نیازمند حکومت خوب، ثبات کلان اقتصادی، زیرساخت‌های روستایی، امنیت حقوق مالکیت و نهاد‌های موثر در بازار بمنظور بسیج منابع و پیش‌بینی خطرات قابل توجه که سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی را شامل می‌شود.

سرمایه‌گذاران در بزرگترین و کوچکترین طیف‌ها نیازمند توجه ویژه می‌باشند. کشاورزان خرده‌پا و یا کوچک، نیاز به حمایت برای غلبه بر محدودیت آنها در انبارداری دارایی‌ها و مقابله با عدم اطمینان یا ریسک که ذاتی کشاورزان خرده‌پا بوده دارند. تعاونی‌ها و انواع دیگر سازمان‌های تولیدکننده می‌توانند به کشاورزان کوچک برای مواجهه با برخی از این چالش‌ها کمک کنند.

ساخت اصلاح کشاورزی پایدار بدون سرمایه‌گذاری جدید قابل توجه در حفاظت و افزایش بهره‌وری از منابع طبیعی، کاهش ضایعات در تمام مراحل تولید، عمل‌آوری و مصرف ممکن نخواهد بود. با وجود این سطح از سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی و دولتی در کشاورزی، نیروی کار در بخش کشاورزی راکد هستند و یا در حال سقوط در منطقه فقر، و گرسنگی در مناطق روستایی شدید می‌باشد. چه بیشتر است، دولت‌ها اغلب بیش از حد در بخش کشاورزی هزینه می‌کنند که بالاترین عملکرد در دوره تولید کشاورزی و در کاهش فقر و پایداری ندارد. شکی نیست که منابع بیشتر دولتی برای کشاورزی مورد نیاز است. با این حال، حمایت بیشتر دولت و کمک‌های تسهیلاتی مورد نیاز می‌باشد. این گزارش، خواستار استراتژی جدید برای سرمایه‌گذاری که تولیدکنندگان کشاورزی در محور توجه منابع عمومی در کلیه سطوح و ایجاد و امکان سرمایه‌گذاری توسط کشاورزان می‌باشد. آن شامل حمایت دولت

کشاورزان بایستی محور هر گونه استراتژی توسعه باشند

این گزارش، جامع ترین داده ها و اطلاعاتی را که براساس اندازه های نسبی سرمایه گذاری و هزینه های جاری بوسیله کشاورزان، دولت ها، اعطاء کننده ها و سرمایه گذاران دولتی و بخش خصوصی خارجی در کشورهای با درآمد های کم و متوسط آماده شده است ارائه می نماید. سرمایه گذاران دولتی و خصوصی منابع خود را در چیزها و دلایل مختلف هزینه می کنند و همیشه تمایز بین سرمایه گذاری و هزینه ها آسان نیست، به عبارت ساده، سرمایه گذاری شامل جمع دارایی هایی که افزایش درآمد و یا مزایای دیگر در آینده تولید می کنند.

در حالیکه هزینه ها نیز شامل، هزینه های جاری و انتقال پرداختی ها که بطور معمول سرمایه گذاری در نظر گرفته نمی شوند. با وجود این مفهوم و تجربه محدودیت ها، بهترین داده های در دسترس نشان می دهد که کشاورزان در کشورهای با درآمد پایین و متوسط، بیش از ۴ برابر سرمایه مزراع خود در هر سال در بخش کشاورزی از دولت شان انتظار سرمایه گذاری دارند. چه بیشتر؟

سرمایه گذاری اندک کشاورزان بر روی کشاورزی بوسیله کمک های بین المللی و سرمایه گذاران خارجی بخش خصوصی است. تسلط قریب به اتفاق سرمایه گذاری شخصی کشاورزان بدین معنی است که آنها بایستی محور هر استراتژی با هدف افزایش مقدار و اثربخشی سرمایه گذاری کشاورزی باشند.

فضای مساعد سرمایه گذاری برای کشاورزی ضروری است

تصمیمات سرمایه گذاری کشاورزان بطور مستقیم تحت تاثیر فضای سرمایه گذاری است که در آن فعالیت دارند. در حالیکه بسیاری از کشاورزان حتی بدون حمایت فضاهای سرمایه گذاری، سرمایه گذاری می کنند. شواهد بسیار زیادی در ارتباط با موضوع گزارش نشان می دهد که کشاورزان بیشتر در موقعیتی سرمایه گذاری می کنند که سرمایه شان بیشتر احتمال دارد نتایج سودمندی از لحاظ اجتماعی و اقتصادی عاید آنها نماید. وجود یا عدم وجود یک موقعیت سرمایه گذاری مساعد بستگی به دولت ها و بازارها دارد. تعیین قیمت بازار مشوق هایی است که به کشاورزان و سایر کارآفرینان بخش خصوصی فرصت های موجود برای سرمایه گذاری مفید در زمان و مکان های مناسب علامت می دهد. دولت ها مسئول هستند برای ایجاد قانون، سیاست، خط مشی و نهاد های زیست محیطی که سرمایه گذاران بخش خصوصی را قادر می سازد به فرصت های بازار از طریق مسیرهای پاسخگوی اجتماعی پاسخ بدهند.

شبکه های امنیت اجتماعی می توانند به فقیرترین کشاورزان اجازه بدهند برای رهایی از تله های فقر نسبت به ایجاد دارایی های مولد اقدام نمایند. سرمایه گذاری در مقیاس بزرگ ممکن است فرصت هایی برای افزایش تولید، درآمدهای صادراتی، اشتغال و انتقال فناوری، فراهم نماید. سرمایه گذاری در بخش کشاورزی برای آینده بهتر، شامل بیش از جمع آوری ساده سرمایه فیزیکی در بخش بوده اگرچه این بخشی از چالش است. آن نیاز به ساخت و ساز نهاده ها و ظرفیت های انسانی که اجازه می دهد تا بخش کشاورزی در ساخت آینده پایدار مشارکت نماید. این امید من است که این گزارش، جامعه جهانی را تحریک نماید

برای اینکه تولیدات کشاورزی را به عنوان محور استراتژی سرمایه گذاری بخش قرار دهند. تنها بوسیله تسهیل سرمایه گذاری توسط کشاورزان و هدایت مناسب سرمایه گذاری عمومی است، که ما می توانیم به یک جهانی که در آن هر فردی تغذیه خوبی دارد و از منابع طبیعی بصورت پایدار استفاده می شود دست پیدا کنیم.

وضعیت غذا و کشاورزی در سال ۲۰۱۲

سرمایه گذاری در کشاورزی برای یک آینده بهتر، نشان می دهد که کشاورزان بزرگترین سرمایه گذاران در بخش کشاورزی کشورهای در حال توسعه هستند و بحث می کنند، بنابراین، کشاورزان و تصمیمات سرمایه گذاری آنها بایستی محور و هدف هر استراتژی برای بهبود سرمایه گذاری کشاورزی باشد. گزارش همچنان نشان می دهد که چگونه منابع عمومی را می توان بطور موثر برای تسریع در سرمایه گذاری خصوصی مورد استفاده قرار گیرد.

بویژه بوسیله خود کشاورزان، و از طریق کانال های عمومی و منابع خصوصی به سوی نتایج سودمندی های بیشتر اجتماعی. تمرکز این گزارش روی انباشت سرمایه کشاورزان در بخش کشاورزی و سرمایه گذاری انجام شده یا ساخته شده بوسیله دولت برای تسهیل و کمک به این سرمایه های انجام شده می باشد. مناطقی از جهان که در آن گرسنگی و فقر شدید امروزه گسترش بیشتری دارد، جنوب آسیا و کشور های جنوب صحرای آفریقا می بوده که با کاهش یا ثابت بودن نرخ رشد سرمایه گذاری به ازای هر کارگر کشاورزی به مدت سه دهه مواجه بوده است. اخیراً "نشانه هایی از بهبود مشاهده می شود، اما ریشه کن کردن گرسنگی در این و تعدادی از مناطق دیگر و دستیابی به توسعه پایدار، نیازمند افزایش اساسی در سطح سرمایه گذاری مزرعه در کشاورزی و بهبود رضایت بخشی در هر دو سطح کمی و کیفیت سرمایه گذاری دولت در بخش می باشد

دولت‌ها همچنان روی مشوق‌ها یا انگیزه‌های بازار تأثیر می‌گذارند. برای سرمایه‌گذاری در کشاورزی نسبت به دیگر بخش‌ها از طریق حمایت و مالیات از بخش کشاورزی، نرخ ارزها و سیاست‌های تجاری تأثیر می‌گذارند. بنابراین بایستی برای درمان عادلانه کشاورزی دقت شود. و همچنین برای اطمینان از طرز عمل منصفانه در بخش کشاورزی، بایستی دقت شود. اطمینان از چارچوب مناسب برای سرمایه‌گذاری در کشاورزی، نیاز به تلفیق هزینه‌های زیست‌محیطی و مزایای مشوق‌های اقتصادی در مقابل سرمایه‌گذاران اقتصادی در بخش کشاورزی و استقرار مکانیزم‌های تسهیل‌گر مرحله تغییر، به سیستم‌های تولید پایدار دارد.

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در مقیاس بزرگ، فرصت‌هایی ارایه می‌دهد اما نیازمند حکومت خوب می‌باشد

گردش منابع مالی بین‌المللی بطور مستقیم به سمت اراضی بزرگ مقیاس به مدیریت شرکت‌های خصوصی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌های سرمایه‌قابل توجه است. سرمایه‌گذاری با مقیاس محدود، به معنی آن است که به احتمال زیاد تنها تأثیر حاشیه‌ای از نظر تولید کشاورزی جهانی خواهد داشت. با این حال، تأثیر بالقوه در سطح محلی و همچنین به عنوان پتانسیل برای رشد آینده باعث نگرانی در مورد اثرات منفی زیست‌محیطی و اجتماعی شده است.

بخصوص در کشورهای با درآمد پایین، که اغلب ظرفیت کمتر برای ایجاد و پیاده‌سازی یک چارچوب تنظیمی برای رسیدگی به این مسایل دارند. سرمایه‌گذاری بزرگ مقیاس، ممکن است فرصت‌هایی برای افزایش تولید و درآمد‌های صادراتی، ایجاد اشتغال و ترویج انتقال فناوری باشد اما می‌تواند شامل خطراتی در شرایط برتر از حقوق کاربران زمین موجود و تأثیرات منفی زیست‌محیطی باشد.

یک چالش شفاف برای بهبود ظرفیت دولت‌ها و اجتماعات محلی، مذاکره برای قرارداد است که احترام به حقوق اجتماعات محلی و بخوبی به توانایی‌شان برای نظارت و اجرا احترام می‌گذارد.

ابزارهایی از قبیل، چون اصول برای مسئولیت سرمایه‌گذاری کشاورزی که احترام به حقوق، معیشت و منابع و دستورالعمل‌های داوطلبانه برای اداره مسئولانه نگهداری زمین، شیلات و جنگل در متن امنیت ملی غذا، ارایه یک چارچوب در این زمینه. جایگزین و مدل‌های کسب و کار فراگیرتر برای سرمایه‌گذاران بزرگ مقیاس که فرصت‌هایی برای مشارکت بیشتر کشاورزان در چرخه ارزش کشاورزی باید ترویج شود.

سرمایه‌گذاری در عملکرد کالاهای عمومی و بازده بالا در رشد کشاورزی و کاهش فقر

تهیه کالاهای عمومی، بخش اساسی از توانا سازی محیط برای سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی است. مدارک و شواهد در بسیاری از کشورها، بیش از پنج دهه نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری عمومی در تحقیق و توسعه کشاورزی، آموزش و زیرساخت‌های روستایی بازده بسیار بالاتر از سایر هزینه‌ها مانند یارانه‌های ورودی یا هزینه مصرف شده دارد.

سرمایه‌گذاری در کالاهای عمومی برای کشاورزی بازده قوی از نظر هر دوی بهره‌وری کشاورزی و کاهش فقر نشان می‌دهد که اینها معمولاً سازگار، اهداف غیر رقابتی هستند. سرمایه‌گذاری در کالاهای عمومی در محیط‌های روستایی همچنین به احتمال زیاد مکمل طبیعت، سرمایه‌گذاری در آموزش و زیرساخت‌های روستایی، تمایل به افزایش سرمایه‌گذاری کشاورزی و اغلب در میان رتبه‌بندی منابع بالای رشد کشاورزی و بطور کلی رشد اقتصادی در مناطق روستایی است.

تأثیر نسبی سرمایه‌گذاری‌های جایگزین برای هر کشوری متفاوت است. تا اولویت‌های سرمایه‌گذاری بایستی بصورت محلی تعیین شود. اما بازده سرمایه‌گذاری در کالاهای عمومی در محیط‌های روستایی بطور متقابل تقویت می‌نماید.

دولت‌ها می‌توانند به کشاورزان کوچک برای غلبه بر چالش‌های سرمایه‌گذاری کمک نمایند

دولت‌ها می‌توانند به کشاورزان کوچک برای غلبه بر چالش‌های سرمایه‌گذاری کمک نمایند

کشاورزان در بسیاری از کشورهای با درآمد پایین و متوسط با محیط نامساعد و مشوق‌های ضعیف برای سرمایه‌گذاری در کشاورزی مواجه هستند. کشاورزان کوچک اغلب با فشارهای خاصی مواجه می‌باشند شامل فقر مفرط، حقوق مالکیت ضعیف، دسترسی محدود به بازار و خدمات مالی ضعیف، آسیب‌پذیری به شوک و توانایی محدود برای تحمل ریسک. حصول اطمینان از رقابت‌میدانی بین کشاورزان کوچک و سرمایه‌گذاران بزرگ تر به دلایلی که برای هر دو منصفانه و بهره‌وری اقتصادی داشته باشد ضروری است. این امر بویژه در مورد زنان در بخش کشاورزی سفارش شده که اغلب حتی بیشتر با محدودیت شدید مواجه می‌باشند.

سازمان‌های موثر و تولیدکننده فراگیر می‌توانند به کشاورزان کوچک برای گسترش پایه و اولیه خودشان اجازه بدهند تا آنها برای غلبه بر بعضی از محدودیت‌های دسترسی به بازارها، منابع طبیعی و خدمات مالی اقدام نمایند. نقل و انتقالات اجتماعی و طرح شبکه امنیت همچنین می‌توانند نقشی به عنوان ابزارهای سیاست اجازه دهند فقیرترین کشاورزان دارای‌های پایه خود را گسترش بدهند.

اینها می‌توانند ابزاری برای غلبه بر دو تا از محدودیت‌های شدید در مواجهه با کشاورزان فقیر داشته باشند: عدم پس‌انداز و دسترسی به اعتبار و عدم بیمه خطرات. این مکانیزم‌ها، می‌توانند به کشاورزان کوچک فقیر و خانواده‌های روستایی اجازه دهند.

بهبود کارآیی هزینه های عمومی

با وجود حجم گسترده ای از شواهد مستند اقتصادی و اجتماعی بالا، بازده سرمایه گذاری در کالاهای عمومی که مستقیم و غیر مستقیم از کشاورزی حمایت می کنند، اختصاص بودجه دولتی همیشه منعکس کننده این اولویت نیست. و در واقع هزینه ها همیشه منعکس کننده تخصیص بودجه نمی باشند. شماری از عوامل اقتصادی سیاسی مقصر هستند از جمله شامل اقدامات جمعی بوسیله گروه های ذینفع قدرتمند، مشکلات در مسئولیت تخصیص سرمایه گذاری های موفقی که بلند مدت و مزایای انتشار(به عنوان انجام بسیاری از کالاهای عمومی و کشاورزی روستایی) دارند، حکومت ضعیف و فاسد، تقویت نهادهای روستایی و گسترش شفافیت تصمیم سازی دولت ها و کمک کنندگان برای اطمینان از اینکه منابع عمومی کمیاب بیشترین نتایج سودمندی های را از لحاظ اجتماعی دارند. بسیاری از دولت ها در حال تلاش برای بهبود برنامه ریزی، هدف گذاری و بهره وری از هزینه های خود از جمله شفافیت بیشتر و افزایش شمول بودجه می باشند که بسیار بیشتر از نیازها، این تلاش ها بایستی تقویت شوند.

پیام های کلیدی گزارش

سرمایه گذاری در بخش کشاورزی، یکی از موثرترین استراتژی ها برای کاهش فقر و گرسنگی، ترویج پایداری است. مناطقی که در آن سرمایه کشاورزی به ازای هر کارگر و هزینه های کشاورزی عمومی با رکود مواجه شده اند و یا کاهش یافته است در طول سه دهه همچنان در فقر شدید و گرسنگی در دنیای امروز قرار دارند. رشد تقاضا برای محصولات کشاورزی در طول دهه های آینده نیز بالا خواهد بود و باعث افزایش فشار بر روی منابع طبیعی پایه خواهد شد که در بسیاری از مناطق در حال توسعه در حال حاضر بشدت تخریب شده است. سرمایه گذاری برای محافظت از منابع طبیعی و گذار به تولید پایدار مورد نیاز است. ریشه کن کردن گرسنگی پایدار، نیازمند افزایش قابل توجه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و بهتر از آن، نیاز به بهبود کیفیت سرمایه گذاری دارد.

کشاورزان بزرگترین منبع سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

با وجود توجه اخیر به سرمایه گذاری مستقیم خارجی و توسعه کمک های رسمی و غیر رسمی و به رغم محیط های ضعیف مواجه شده، بسیاری از کشاورزان را برای سرمایه گذاری بر روی مزرعه بوسیله خود کشاورزان کوچک بر روی منابع سرمایه ای قادر می سازد. همچنین بطور قابل توجهی سرمایه گذاری بوسیله دولت انجام می شود. سرمایه گذاری بر روی سرمایه های ثابت کشاورزان بیش از سه برابر ارزش زمین، به عنوان یک نوع سرمایه گذاری ترکیبی است. کشاورزان باید محور هر استراتژی برای افزایش سرمایه گذاری در بخش باشند. اما آنها به اندازه کافی نمی توانند سرمایه گذاری کنند مگر اینکه بخش دولتی فضای مناسب برای سرمایه گذاری بخش کشاورزی فراهم نماید.

حکومت فقیر، فقدان حاکمیت قانون(عدم حاکمیت قانون)، سطح فساد بالا، قوانین تجارت خودسرانه، ناامنی حقوق دارایی، مالیات کشاورزی نسبت به سایر بخش ها، عدم ارایه زیر ساخت های مناسب و خدمات عمومی در مناطق روستایی و اتلاف منابع عمومی کمیاب، افزایش هزینه های عمومی و خطرات مرتبط با کشاورزی و کاهش شدت انگیزه برای سرمایه گذاری در بخش کشاورزی. دولت ها بایستی در ساخت موسسات و ظرفیت های انسانی لازم برای حمایت از توانمندی محیط زیست در بخش کشاورزی سرمایه گذاری نمایند. ایجاد یک فضای مناسب سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران در کشاورزی ضروری است اما به اندازه کافی بسیاری از خرده مالکین اجازه سرمایه گذاری پیدا نمی کنند.

دولت ها و کمک کنندگان، مسئولیت ویژه ای برای کمک به غلبه بر موانع پس انداز و سرمایه گذاری کشاورزان کوچک یا خرده مالک دارند. خرده مالکان اغلب برای سرمایه گذاری در بخش کشاورزی با محدودیت شدید مواجه می شوند چرا که آنها بقاء یا زندگی نزدیک به حاشیه یا بسته دارند که آنها قادر به حفظ یا تحمل خطر باشند. آنها بیشتر نیاز به حقوق مالکیت، زیر ساخت های روستایی و خدمات عمومی دارند. سازمان های تولید کننده قوی تر مانند تعاونی ها به آنها برای مدیریت ریسک و دست یابی به مقیاس اقتصادی در دسترسی به بازارها کمک می کنند. شبکه های ایمنی اجتماعی و انتقال پرداختی ها ممکن است به آنها در جمع آوری و حفظ دارایی ها چه در بخش کشاورزی یا در سایر فعالیت ها در انتخاب شان کمک نماید. دولت ها، سازمان های بین المللی، جامعه مدنی و سرمایه گذاران شرکت های بزرگ باید اطمینان داشته باشند که سرمایه گذاری در مقیاس بزرگ در بخش کشاورزی به لحاظ اجتماعی مفید و سازگار با محیط زیست پایدار هستند. سرمایه گذاران بزرگ مقیاس شامل شرکت های خارجی و سرمایه گذاران مستقل، ممکن است فرصت های ارایه برای اشتغال و انتقال فن آوری در کشاورزی داشته باشند. اما ممکن است همچنین خطرات جمعیت های محلی معیشتی، بویژه در حالت های حقوق مالکیت نامشخص مطرح باشد. این سرمایه گذاری ها بایستی با گسترش شفافیت بهبود یافته و پاسخگویی و مدل های مشارکت فراگیر که شامل انتقال زمین نیست و اجازه می دهد مردم محلی بهره مند شوند. دولت ها و کمک کنندگان احتیاج به کانال های وجوه عمومی محدود برای ارایه محصولات عمومی ضروری با سودمندی اجتماعی و اقتصادی بالا دارند.

اولویت های سرمایه گذاری عمومی با تغییر محل سکونت و درطول زمان متفاوت است. اما شواهد روشن است که برخی از انواع هزینه ها بهتر از دیگران است. سرمایه گذاری در کالاهای عمومی مانند بهره وری در افزایش تحقیق کشاورزی، جاده های روستایی و آموزش سازگار با پرداختی های بالاتر برای جامعه از هزینه های یارانه کود، دارد. برای مثال، یارانه کود اغلب توسط نخبگان روستایی و در راه هایی توزیع شده که تضعیف تامین کنندگان خصوصی را بدنبال دارد. چنین یارانه هایی ممکن است محبوبیت سیاسی یا عوام را داشته باشد اما آنها بهترین راه استفاده از بودجه عمومی نمی باشند. بوسیله تمرکز روی کالاهای عمومی شامل مدیریت منابع طبیعی پایدار، دولت ها می توانند تاثیر هزینه های عمومی را از نظر رشد کشاورزی و کاهش فقر افزایش بدهند. دولت ها باید سرمایه گذاری در ساخت نهادها و ظرفیت های انسانی لازم برای حمایت از محیط زیست برای سرمایه گذاری کشاورزی را فراهم نمایند.

■ منابع در دفتر فصلنامه موجود می باشد

